

REVISTA DEL CENTRE DE LECTURA

ANY III.

REUS, 15 DE FEBRER DE 1922

NUM. 50.

CADA QUINZE DIES

El meu bon company i estimat amic En Claudi Muntanya, és un ganxet, tan ganxet o més que jo mateix. Ell, com jo, és un devot adorador, un fervent enamorat, del nostre Reus. Per a ell, com per a mi, la ciutat dels nostres amors té totes les gràcies i tota l'alegria del poblet més rialler de la muntanya, té tota la llum de la més blanca de les viles de la costa i té, a l'ensem, tot allò que pot plaure a l'home modern acostumat al viure de les ciutats més populoses. El nostre camp, amb el cap reposant damunt les alteroses serres que el tanquen de llevant a ponent, passant per la banda de tramuntana, i amb els peus vora voreta de la mar llatina, és, per a nosaltres dos, el més formós i el més ubèrrim del món, tant per la varietat sense límits dels seus cultius, com per la gama extensa i completa de les seves tonalitats de verdor, com per la fragància de les seves flors i la dolcesa dels seus fruits sucosos. I la causa primordial, l'objectiu amb més daler perseguit en la nostra actuació pública, lo ma-

teix en el camp de la política que en les columnes del diari batallador, sempre ha sigut i serà sempre l'espandiment i la prosperitat de la ciutat estimada. I per això, el meu bon amic i estimat company, en substituir-me l'altre dia en la tasca de cronista d'aquesta REVISTA, es lamentava, com tantes i tantes vegades m'he lamentat jo, dels actuals moments de decadència, de la greu crisi d'espiritualitat, que Reus està passant.

Malauradament, les nostres lamentacions, les nostres queixes, no són pas filles d'aquella falsa visió de la realitat que caracteritza als que comencen a ésser vells i que està condensada en aquella dita popular castellana, segons la qual *cualquier tiempo pasado fué mejor*. Per desgràcia nostra, no ens queixem per vici, sinó amb causa i sòlid fonament, puix d'aquell Reus emprenedor i decidit, pròdig d'iniciatives atrevides, i curull d'energies inestroncables, que anava sempre a l'avantguarda de tots els moviments d'opinió, ja no en queda quasi-bé ni rastre. Als abnegats i benemèrits patricis que, com En Güell i Mercader, arribaven fins al sacrifici del seu benestar per tal de donar vida al CENTRE DE LECTURA, han succeït uns bons ciutadans que, engegats per la passió de la petita política de poblet, voldrien negar el pa i l'aigua a la nostra exemplar i única institu-

ció de cultura popular, en l'hora, precisament, en què més necessitat tenim de forces per a expandir i intensificar la nostra feina de la més enlairada i profunda ciutadania. Si en temps pretèrits els reusencs aportaren els seus cabals i el seu esforç per tal de construir el ferrocarril de Montblanch i tingueren traça i empena per a aconseguir canviar el primitiu projecte de la via ferrada que va de Barcelona a Saragossa, avui no atinem a treure endavant el projectat carril elèctric de Montroig, i mirem, amb dolorosa indiferència, com una ciutat veïna preté deixar-nos aïllats, portant, sense que es deturi a casa nostra, tot un riu de riquesa al seu port. I si els nostres avantpassats sostingueren amb braó els seus drets damunt el port de Salou i àdhuc intentaren portar-lo a les mateixes portes de Reus, els ganxets d'ara ens hem deixat perdre el port, i ens deixarem perdre l'aigua de la mar i les arenes de la platja hermosa.

En Claudi Muntanya, buscant una explicació raonable d'aquesta trista realitat, creu haver-ne trobat la causa en la renovació dels nuclis urbans, com a conseqüència del canvi radical que la vida moderna ha portat en les bases del comerç i de la indústria, en els mitjans de transport i en les vies de comunicació. Efectivament, el fenòmen que l'amic assenyala, s'és produït i negar-lo fora tant com negar la llum solar. Del camp a la petita vila, de la vila a la ciutat feinejadora i d'aquesta a la populosa urbs on totes les manifestacions de la intel·ligència hi troben caliu, i totes les activitats humanes hi troben el terrer assaonat i tots els refinaments del modern viure hi tenen estada, és un camí temptador que no hi ha cap home conscient que no hagi volgut fer fins arribar a terme. Aquest desig, ben humà, de millorament; aquesta set ben natural, d'un millor viure, ha engendrat, en les ciutats, una doble corrent d'emigració i immigració que ha renovat quasi-bé totalment les famílies d'aquestes ciutats, i, és clar, que Reus no ha pogut escapar-se dels efectes d'aquesta llei general de transformació.

Però aquí, a la nostra ciutat, aquesta transformació s'ha desenrotllat d'una manera ben desconhortadora. La corrent immigratòria ha sigut potent i la gent vinguda

d'altres terres ha estat fàcilment assimilada per l'organisme de la ciutat. Però si la immigració ha pogut compensar i àdhuc superar a la emigració en quantitat, la qualitat hi ha sortit perdent, no perquè els nous reusencs estiguin mancats de condicions i d'aptituds, sinó pel fet de que, en allunyar-se de Reus totes aquelles personalitats que havien aquí assolit un lloc preminent, ha mancat el llevat, ha mancat el lligam, que havia de servir d'exemple i estímul a les novelles generacions, fent-les hereves de les santes i sanes tradicions del nostre poble. I lo més trist de tot, no és encara que hagin marxat de Reus moltes d'aquelles famílies que aquí tenien un lloc cimal en la vida de la ciutat, sinó que, moltes d'aquestes famílies, després d'haver assolit amb el seu saber i voluntat la posició social desitjada, ens han deixat, no pas per a anar a trobar noves riqueses; no pas per a portar enllà, més enllà, el nom de Reus; no pas perquè les necessitats de la indústria o les exigències del negoci ho hagin demanat, sinó per a anar a vegetar, a viure obscurament, sense pena ni glòria, passejant-se per les rambles de la dolça Barcelona. M'agradaria saber què dirien d'aquests ganxets descastats, aquells grans patricis que aixecaren aquells superbs casals, veritables palaus de riquesa i bon gust, que avui hem de contemplar convertits en hostals i en societats d'esbarjo, no sempre agermanat amb les normes d'una moral poc exigent, ni amb els dictats d'una ètica acomodaticial

Remei? Es clar que hi és! Caldria només que tots i cada u complíssim amb els nostres deures de ciutadà. Però es difícil això, puix ens hem tornat tant-se-me'n-dóna i masells, i no pensem sinó en matar alegrement les hores, sense posar-nos cap pedra al fetge i no preocupant-nos més que de nosaltres mateixos. I ja estem contents i en tenim abastament, amb tal que, de tant en tant, algun hoste amable en afalagui recordant-nos allò de Prim, Mata i Fortuny i, donant-nos uns copets a l'espatlla, ens digui que els de Reus som uns bons minyons perquè per un tanto no diem res. Ah!, i que ens deixin renegar, anar al maset, i fer política de campanar, ja que campanar com el nostre no n'hi ha cap més.

O. ROVELLAT PRAT